

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 23.6.2008
COM(2008) 380 окончателен

2008/0122 (COD)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на Решение 2001/470/ЕО на Съвета за създаване на Европейска
съдебна мрежа по граждански и търговски дела**

(представена от Комисиято)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. ОСНОВАНИЕ И ЦЕЛИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

1.1 Въведение

На 28 май 2001 г. Съветът прие Решение 2001/470/ЕО за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела между държавите-членки с изключение на Дания (наричано по-нататък „решението“)¹, което се прилага от 1 декември 2002 г.

Изграждането на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела (наричана по-нататък „мрежата“) намира своите корени в идеята, че постепенното създаване на пространство на свобода, сигурност и правосъдие се нуждае от подобряване, опростяване и ускоряване на съдебното сътрудничество между държавите-членки. Мрежата следва да улесни също така достъпа на гражданите до правосъдие в рамките на съдебни спорове, които имат отражение извън границите на съответната държава-членка, посредством постепенното създаване на достъпна за обществеността информационна система.

В началото на 2008 г. мрежата наброяваше 437 члена, разпределени в четири категории: 102 звена за връзка, 140 централни органа (член 2, параграф 1, буква б)), 12 магистрати за връзка и 181 други съдебни органи, работещи в областта на съдебното сътрудничество.

Комисията осигурява организацията, председателството и секретариата на срещите на мрежата. Срещите на звената за връзка се провеждат поне един път на всеки шест месеца. Между 11 февруари 2003 г. и 31 януари 2008 г. се състояха деветнайсет срещи на звената за контакт, което представлява средно четири срещи на година. От 2002 г. насам всички членове на мрежата се срещат всяка година.

1.2 Общ контекст на предложението и консултации

В член 19 от решението е предвидено, че Комисията внася в Европейския парламент, в Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на настоящото решение, придружен евентуално от предложения за изменения на решението. В доклада трябва да се разглеждат въпросите за достъп и включване на юридическите професии в работата на мрежата и евентуално въвеждане на пряк достъп за гражданите до звената за контакт.

Настоящото предложение се основава на обстойна консултация с различни заинтересовани страни, по-специално в рамките на мрежата. При изготвянето на горепосочения доклад Комисията поръчва проучване относно работата на мрежата (наричано по-нататък „проучването“), което бе проведено между декември 2004 г. и май 2005 г.²

¹ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25

² http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Въз основа на това проучване и на консултациите, проведени след 2004 г. в рамките на мрежата, на 16 май 2006 г. Комисията представи доклад за прилагането на решението³. В доклада, основан на член 19 от решението, Комисията прави заключение, че като цяло мрежата е подобрила степента на съдебно сътрудничество между държавите-членки.

Въпреки това в доклада са посочени някои недостатъци по отношение на работата на мрежата. Комисията отбелязва, че мрежата не е развила изцяло своя потенциал и че за изпълнението на задачите си тя се нуждае от необходимите средства. Комисията подчерта значимостта на мрежата като средство от първостепенно значение за осъществяването на истинско пространство на правосъдие в Европа.

В отговор на доклада на Комисията Съветът за правосъдие и вътрешни работи от 19 и 20 април 2007 г. прие заключенията относно Европейската съдебна мрежа⁴.

1.3 Обща цел на предложението

Общата цел на предложението е да подсили ролята на мрежата по отношение на задачите, свързани със съдебното сътрудничество между държавите-членки и по-специално ефективното и практическото прилагане от страна на съдиите и на другите юристи на общностните законодателни актове и на конвенциите, които са в сила между държавите-членки. То има за цел също така да утвърди ролята на мрежата в областта на ефективния достъп на гражданите до правосъдие в рамките на презграничните съдебни спорове.

Тези цели произтичат от осъществяването на програмата от Хага, наречена „Укрепване на свободата, сигурността и правосъдието в Европейския съюз“ (наричана по-нататък „програмата от Хага“)⁵ бе приета от Европейския съвет на 4 и 5 ноември 2004 г., според която трябва да бъдат вложени допълнителни усилия, за да се улесни в бъдеще достъпът до правосъдието и съдебното сътрудничество по гражданските дела. Предложението за преразглеждане на решението, с което се създава мрежата, фигурира в плана за действие на Съвета и на Комисията, с който се прилага програмата от Хага от 2 юни 2005 г.⁶

Следва да се подчертае, че след влизането в сила на решението за създаване на мрежата бяха приети, прилагат се или ще се прилагат скоро няколко инструмента на Общността в областта на гражданското правосъдие⁷. За практическото и ефективно прилагане на

³ COM (2006) 203 окончателен, SEC (2006) 579.

⁴ Документ 7152/07 JUSTCIV 48

⁵ ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр. 1

⁶ ОВ С 198, 12.8.2005 г., стр. 1

⁷ Директива за правна помощ, която се прилага от 30 ноември 2004 г., Регламент „Брюксел II а“ от 1 март 2005 г., Директива относно обезщетението на жертви на престъпления и от 1 януари 2006 г., Регламент за европейско изпълнително основание - от 21 октомври 2005 г., Регламент за създаване на процедура за европейска заповед за плащане, който се прилага от 12 декември 2008 г., Регламент за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес, който се прилага от 1 януари 2009 г., Регламент относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“), който се прилага от 11 януари 2009 г., Регламент за преразглеждане на регламента за връчване на документи - от 13 ноември 2008 г., както и Директивата относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси - от 21 май 2008 г. и Регламента относно приложимото право към договорни задължения Рим I, който е в процес на приемане.

всички тези инструменти е необходимо подсилването на ролята на мрежата с цел именно справяне с очакваното нарастване на молбите за получаване на информация и сътрудничество.

Освен това, за да приложи ефикасно общностните и международните законодателни актове, свързани с приложимото право, мрежата трябва да развие постепенно своите дейности по подпомагане на съдилищата и другите органи във връзка с прилагането на чуждото право.

Настоящото предложение има за цел да предостави на мрежата обновена правна рамка, с по-ефикасна организация и подсилени средства, за да ѝ позволи да утвърди в бъдеще централната си позиция в европейското пространство за правосъдие като основен механизъм за сътрудничество между всички участващи страни в областта на гражданското правосъдие.

2. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

2.1 Правно основание

Правното основание на настоящото предложение е член 61, буква в) от Договора, който предоставя на Общността компетенции за взимане на мерки в областта на съдебното сътрудничество по граждански дела, посочени в член 65, приети в съответствие с член 67, параграф 5, второ тире съгласно процедурата за съвместно взимане на решения, уредена в член 251 от Договора.

Дания не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързана с него, както и с прилагането му по силата на членове 1 и 2 от протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност. [Решението не се прилага също така и за Обединеното кралство и за Ирландия, освен ако те не изявят желание съгласно член 3 от протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност.]

2.2 Принцип на субсидиарност

Тъй като целите на настоящото решение, а именно засилването на съдебното сътрудничество между държавите-членки, както и ефективен достъп до правосъдие на лицата, които са страни по презгранични съдебни спорове, не могат да бъдат постигнати по координиран и задоволителен начин от държавите-членки и затова могат да бъдат постигнати единствено на равнище на Общността, последната може да предприеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, посочен в член 5 от Договора. Изборът на законодателен акт на Общността, който е задължителен, а именно решение, е оправдан от необходимостта разпоредбите да се прилагат еднакво във всички държави-членки, за да могат целите да бъдат постигнати.

2.3 Принцип на пропорционалност

Предложеното решение има за цел да подсили по координиран и единен начин съдебното сътрудничество между държавите-членки най-вече посредством настоящите структури на мрежата. Решението не засяга вече съществуващите механизми на сътрудничество в държавите-членки, които са посочени в член 2, параграф 1, буква б) до г), и се основава на подобряването на сътрудничеството между различните елементи

на мрежата. Участието в мрежата на юридическите професии ще се извършва въз основа на определяне на участниците в държавите-членки и допринесе за предоставяне на по-широк набор от средства за действие за мрежата.

В съответствие с принципа на пропорционалност, посочен в член 5 на Договора, настоящото предложение за решение не надхвърля необходимото за постигане на целите си.

3. БЮДЖЕТНО И ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ

Предложението се опира в голяма степен върху тясно сътрудничество между държавите-членки и Комисията и върху финансовите средства, предоставени в полза на подобряването на съдебното сътрудничество с Решение № 1149/2007/ЕО от 25 септември 2007 г. за създаване на специална програма „Гражданско правосъдие“ за периода 2007—2013 г. като част от общата програма „Основни права и правосъдие“. Една от специфичните цели на програмата „Гражданско правосъдие“ е да се улесни работата на мрежата. За тази цел отражението върху бюджета на управлението и работата на мрежата се взема предвид в многогодишния финансов пакет от 109,3 млн. EUR, създаден за програмата „Гражданско правосъдие“. В работната програма за 2007 г. във връзка с програмата „Гражданско правосъдие“ се предвиждаше сума от 3,25 млн. EUR за управлението и работата на мрежата. В работната програма за 2008 г., която е в процес на финализиране, се предвижда сума от 3,15 млн. EUR за управлението и работата на мрежата. По отношение на субсидиите за действия в работната програма е предоставен приоритет за проектите, които се съсредоточават върху подобряване на осведомеността на съдиите и на други професионалисти в тази област относно мрежата, както и върху подобряване на правилното функциониране на националните звена за контакт на мрежата и сътрудничеството между тях и юридическите професии. От предварителния бюджет за субсидии за действия през 2007 г., който възлиза на 3,5 млн. EUR, може да бъде отделена сума от 1 млн. EUR за съфинансиране на национални проекти за подобряване на работата на съдебната мрежа.

4. ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

4.1 Достъп на юридическите професии до работата на мрежата

- Член 2, параграф 1, буква д)

Тази разпоредба има за цел да направи мрежата достъпна за юридическите професии, които работят пряко в областта на съдебното сътрудничество по граждански дела.

Евентуалното присъединяване на юридическите професии към работата на мрежата бе предшествано по инициативата на Комисията от задълбочени консултации с членовете на мрежата и със съответните професии. Предвид резултатите от консултациите в своя доклад от май 2006 г. Комисията препоръчва мрежата да бъде разширена постепенно, за да обхване и други юридически професии, които участват в работата на съдебната власт. Тъй като воденето на граждански дела засяга в голяма степен страните по делото пред съда в държавите-членки, различните юридически професии следва да бъдат взети задължително предвид при съдебното сътрудничество по граждански дела. Тяхното участие носи добавена стойност в съдебната практика в рамките на Европейския съюз и позволява на мрежата да постигне целите си.

Някои държави-членки вече посочиха за членове на мрежата националните си камари на съдебните изпълнители или националните съвети на нотариусите⁸.

По смисъла на настоящото предложение под „участващи юридически професии“ се разбира единствено тези, които участват пряко в конкретното прилагане на общностните и международните актове в областта на гражданското право при съдебни и извънсъдебни процедури, като например *les avocats et les avoués, sollicitors или barristers*, нотариуси, съдебни изпълнители.

Предвид личния характер на отношенията между практикуващите юристи и техните клиенти, които не следва да оказва влияние върху работата на мрежата, нито да бъде повлиян от тяхното участие в нея, в предложението не е предвиден пряк достъп и самостоятелно участие на юристи в мрежата. Само професионалните организации, които представляват различните юридически професии във всяка държава-членка, участват в мрежата в ролята им на членове по силата на член 2 от решението. По време на консултациите бе постигнат широк консенсус в полза на предоставяне на достъп до мрежата на организации, които представляват тези професии.

- В член 2, параграф 3 се уточнява, че когато в държавите-членки съществуват няколко организации, които представляват една юридическа професия, съответната държава-членка установява подходяща форма на представителство на професията в рамките на мрежата.

- Член 5, параграф 1, алинея втора, който се отнася до звената за контакт, бе изменен с цел да се предвиди, че звената за контакт са на разположение също така и на органите, посочени в член 2, параграф 1, буква д) (органи, които представляват юридическите професии), за същите цели, както и за другите органи в съответствие с правилата, приети от всяка държава-членка.

4.2 Консолидация на правната рамка по отношение на звената за контакт

Отношенията между звената за контакт на мрежата и централните органи, посочени в член 6, са част от въпросите, които бяха разгледани при оценяването на мрежата. Този аспект от преразглеждането съдържа ключови елементи във връзка с подобряване работата на мрежата.

- Член 2, параграф 2 от решението бе изменен с цел да се предвиди, че когато една държава-членка посочва няколко звена за контакт, тя определя едно от тях като главно. Главното звено за контакт работи изцяло за мрежата с изключение на дейности, извършвани в рамките на мрежата от органите, посочени в буква б), в), г) (и добавената впоследствие буква д)) от параграф 1.

Предвидено е главното звено за контакт да бъде подпомагано от съдия, когато лицето не е съдия, какъвто е случаят в няколко държави-членки, които разполагат с правото да посочат друго лице, което да работи като звено за контакт. Настоящото предложение

⁸ За Белгия - Националната палата на съдебните изпълнители за нуждите на Регламент (ЕО) № 1348/2000 и за Франция - Висшия съвет на нотариусите, за Хагската конвенция от 1980 г. за международен достъп до правосъдие и Конвенцията на Международната комисия за гражданското състояние (Commission internationale de l'Etat civil (CIEC)) относно обмен на информация относно придобиването на гражданство.

има за цел да улесни обмена на информация към съдилищата, да намали резервите, изразени от страна на съдиите по отношение на мрежата, и да предостави на звената за контакт повече легитимност в очите на съдебната власт.

4.3 Ролята на мрежата по отношение на прилагането на правото на друга държава-членка

Задачите на мрежата се изготвят, за да може тя да играе ключова роля в бъдеще по отношение на осведомеността на съдилищата относно чуждото право. Член 3, параграф 2, буква б) се изменя с цел да се предвиди, че когато се прилага правото на друга държава-членка, съдилищата и сезираните органи могат да се обърнат към мрежата, за да получат информация относно неговото съдържание.

Добавя се втора алинея към член 5, параграф 2, буква а), в който се предвижда, че звената за контакт следва да предоставят на съдилищата на съответната държава-членка информация с цел улесняване на прилагането на правото на друга държава-членка. За тази цел съответното звено за контакт се обръща към всички структури на мрежата в държавата-членка. За да бъде запазена независимостта на отправилите молбата органи, информацията, която се съдържа в отговора, не обвързва нито различните органи на мрежата, които са взели отношение, нито съда, който е формулирал молбата.

4.4 Отношенията между звената за контакт и централните органи

За да направи ефективно прилагането на член 6, параграф 2 от решението, с нова алинея се определя минималният брой на срещите на година между звената за контакт на мрежата и централните органи във всяка държава-членка. Разработването на обмен на мнения, както и редовните контакти между двете категории членове на мрежата в рамките на държавите-членки са от първостепенно значение.

4.5 Подсилване на дейностите на звената за контакт

В член 5, параграф 2 относно работата на звената за контакт се добавя буква е), с която се предвижда, че звената за контакт представят доклад за своите дейности на всеки две години.

- Член 8, който първоначално се отнася единствено до комуникационните средства, използвани от звената за контакт, се изменя с цел ускорена обработка на молбите за съдебно сътрудничество в рамките на мрежата. Според цифрите, изпратени от страна на някои звена за контакт⁹, средно срокът за обработка на молбите през 2007 г. е седем работни дни. Но съществуват различия между звената за контакт и при обработката на някои молби сроковете са били значителни. Намесата на мрежата в сравнение със сътрудничество, които са съществували преди нея, а именно централните органи или дипломатическите отношения, все пак е обоснована поради добавената стойност, която мрежата би предоставила по отношение на бързината и лекотата при обмена на молбите.

Комисията ще изготви защитен електронен регистър, който съдържа данни за обмена във връзка със съдебното сътрудничество между звената за контакт въз основа на данните, предоставени от тях. Комисията ще може да предоставя редовно на мрежата

⁹ Цифри, изпратени от само 6 звена за контакт на мрежата.

статистически данни относно молбите за съдебно сътрудничество. Това ще позволи подобряване качеството на въвеждането на молбите в регистъра, събирането на надеждни данни относно молбите и техния предмет, разглеждани от мрежата, както и точно определяне на проблемите и използваните инструменти.

Член 9 се изменя, за да позволи на държавите-членки да изпратят шест представители вместо четири на срещите на звената за контакт. Те ще могат да включат в делегацията повече съдии и експертни лица за тематичните срещи, предвидени в член 10, параграф 1, буква б) и в).

4.6 Засилване на достъпа на гражданите до правосъдие

В член 3, параграф 1, буква б) се посочва ефективният достъп на гражданите до правосъдието като една от задачите и дейностите на мрежата. Докато в съображение 9 се посочва, че целта на решението е *„ефективният достъп до правосъдие на лицата, които са страни по презгранични съдебни спорове“*, то според съображение 14 и член 3 тази задача се ограничава до създаването на европейско равнище на информационна система, предназначена за обществеността.

Програмата от Хага постави ударението върху подобряването на достъпа до правосъдие за гражданите и от 2002 г. нататък в този смисъл бяха приети няколко законодателни акта на Общността¹⁰. Настоящото предложение ще позволи на мрежата да приложи по-ефикасно тези нови инструменти.

Към член 5, параграф 2 се добавя буква в) а, в която се уточнява, че звената за контакт информират директно обществеността относно релевантните общностни и международни инструменти, както и за вътрешното право на държавите-членки, като поставят ударението върху достъпа до правосъдие по граждански дела. За изпълнението на тази задача са пряко отговорни звената за контакт в държавите-членки, т.е. най-близкото до гражданите равнище.

Заглавието на дял III от решението се изменя с цел отразяване на новия приоритет на мрежата по отношение на осведомеността на обществеността.

Оказа се, че съществуват пречки, а именно по отношение на наличните средства, във връзка с прекия достъп на гражданите до звената за контакт, така както е предвидено в член 19 от решението. В член 13 а Комисията предлага на първо време звената за контакт да станат постепенно достъпни за обществеността в държавите-членки, като се използват възможно най-подходящи технологични средства. Все пак настоящото предложение ще позволи на мрежата да приложи ефикасно тези нови инструменти по отношение на обществеността.

Член 17, параграф 4, буква б) относно ролята на Комисията в обществената информационна система на мрежата се изменя. Комисията ще осигурява превода на всички официални езици на институциите на Общността на информацията относно релевантните аспекти на правото и процедурите на Общността, включително съдебната

¹⁰ Става дума основно за директивите за правната помощ и обезщетението за жертвите на престъпления и регламентите относно процедурите за европейска заповед за плащане и за искиове с малък материален интерес, чиито разпоредби се позовават изрично на ролята на мрежата с цел осигуряване на правилното им прилагане (член 28 и член 24).

практика на Общността, въведена в информационната система по силата на член 14, както и превод на всички общи страници на системата. Освен това поради причини, свързани със съотношението между разходите и ефикасността, Комисията ще превежда на същите езици, според наличните средства, информационните брошури, посочени в член 15. Натрупаният от 2003 г. насам опит показва липсата на налични средства на пазара за превода на тези брошури на всички езици в разумни срокове. Този въпрос трябва да бъде включен в контекста на разработването на инициативата *eJustice* (е-правосъдие), в рамките на която са предвидени мерки за улесняване на превода на информацията, предназначена за обществеността.

4.7 Връзки с други мрежи и с някои международни организации

Добавя се член 12 *a* с цел да бъдат развити отношения на обмен и сътрудничество между мрежата и други европейски мрежи, които да улеснят сътрудничеството между съдебните системи и достъпа до правосъдие.

В горепосочения доклад Комисията посочи, че трябва да бъдат доразвити съществуващите полезни взаимодействия между мрежата за съдебно сътрудничество и мрежата на Европейските потребителски центрове (ECC-Net) с цел да се позволи, например на потребителя, чийто иск не е бил разрешен в рамките на мрежата ECC Net, да се възползва от практическата помощ на мрежата за съдебно сътрудничество в областта на достъпа до правосъдие. Настоящото предложение е още по-необходимо, като се има предвид, че Регламент (ЕО) № 861/2007 за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес влиза в сила от 1 януари 2009 г.

В параграф 3 от този член се предвижда, че мрежата може да развие отношения с други мрежи за съдебно сътрудничество, създадени от трети държави, както и с международни организации, които развиват съдебното сътрудничество. Пример за това може да бъде Латиноамериканската мрежа за международно съдебно сътрудничество (IberRed)¹¹, в която участват Испания и Португалия, но може да се включват и други регионални мрежи за съдебно сътрудничество. Сред визираните в този член международни организации фигурира Конференцията от Хага относно международното частно право, към която Общността се присъедини през април 2007 г.

4.8 Позиция на Обединеното кралство, Ирландия и Дания

Обединеното кралство и Ирландия не участват в сътрудничеството в областта на Дял IV от Договора, освен ако не изразят желание в съответствие с член 3 от протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност.

Дания не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързана с него, както и с прилагането му, по силата на членове 1 и 2 от протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност. Но се добавя нов член 11 *a*, за да отрази практиката, според която Дания може да участва като наблюдател на срещите на мрежата, въпреки че не участва в

¹¹ Мрежата IberRed, създадена през 2004 г., е структура, сформирана от звената за контакт на 23 страни от Латинска Америка, чиято цел е подобряването на правната помощ в областта на гражданското и наказателно право и укрепването на връзките за сътрудничество между държавите.

прилагането на решението. От 1 юли 2007 г. влезе в сила споразумението между Общността и Дания, което включва тази държава-членка към разпоредбите от двата регламента на Общността в областта на гражданското правосъдие¹², което прави присъединяването на Дания към работата на мрежата още по-необходимо.

4.9 Мрежата и международното сътрудничество

С новия член 11 *a*, параграф 2 става възможно във връзка с практиката от 2002 г.¹³ насам присъединяващите се държави да бъдат поканени да присъстват като наблюдатели на срещите на мрежата веднага след подписване на акт за присъединяване. Тази мярка позволява да бъде подготвено по подходящ начин цялостното им включване в мрежата. Предложението ще обхване и страните кандидатки.

4.10 Оценка

В новия член 19 се предвижда Комисията да представя на всеки три години пред Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет доклад относно дейностите на мрежата.

¹² Споразумение между Европейската общност и Кралство Дания, което включва Дания към разпоредбите от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела и Споразумение между Европейската общност и Кралство Дания, което включва Дания към разпоредбите от Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета за връчване на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела в държавите-членки (ОВ L 120, 5.5.2006 г., стр. 22 и 23.).

¹³ Под „присъединяващи се държави“ се има предвид тези държави, за които преговорите са приключили и е подписан договор за присъединяване (напр. Румъния и България през 2006 г.). Страни кандидатки са тези от тях, с които са започнали преговори, които текат в момента (Турция, Хърватия, Бивша югославска република Македония). Десетте държави-членки, които се присъединиха на 1 май 2004 г., бяха поканени на срещите на мрежата като наблюдатели от декември 2002 г. насам. От април 2005 г. насам България и Румъния участват като наблюдатели на срещите на мрежата.

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на Решение 2001/470/ЕО на Съвета за създаване на Европейска
съдебна мрежа по граждански и търговски дела**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 61, буква в) и член 67, параграф 5, второ тире от него,

като взеха предвид предложението на Комисията¹⁴,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹⁵,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора,

като имат предвид, че:

Създаването на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела между държавите-членки с Решение 2001/470/ЕО на Съвета¹⁶ е в резултат на идеята, че създаването на пространство на свобода, сигурност и правосъдие в рамките на Общността изисква подобряване, опростяване и ускоряване на ефективното съдебно сътрудничество между държавите-членки, както и на достъпа до правосъдие за лицата, които са страни по презгранични съдебни спорове. Това решение влезе в сила на 1 декември 2002 г.

В програмата от Хага, наречена „Укрепване на свободата, сигурността и правосъдието в Европейския съюз“, която Европейският съвет прие на 4 и 5 ноември 2004 г.¹⁷, се посочва, че в бъдеще трябва да бъдат положени допълнителни усилия за улесняване на достъпа на гражданите до правосъдие и на съдебното сътрудничество по граждански дела. По-специално програмата поставя ударението върху ефективното прилагане на приетите актове от Европейския парламент и от Съвета по граждански дела, както и насърчаването на сътрудничество между членовете на юридическите професии с цел определяне на най-добри практики.

В съответствие с член 19 от Решение 2001/470/ЕО, на 16 май 2006 г. Комисията представи доклад относно работата на мрежата¹⁸. В заключението на доклада се

¹⁴ ОВ С [...], [...], стр. [...].

¹⁵ ОВ С [...], [...], стр. [...].

¹⁶ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25

¹⁷ ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр. 1

¹⁸ Доклад на Комисията до Съвета, Европейския парламент и Европейския икономически и социален комитет относно прилагането на Решение 2001/470/ЕО на Съвета за създаване на

посочва, че въпреки че мрежата е постигнала като цяло своите цели поставени през 2001 г., тя все още не е развила целия си потенциал.

За да осигури постигането на целите на програмата от Хага в областта на засилване на съдебното сътрудничество и достъпа на гражданите до правосъдие и за да се справи с предвидимото нарастване броя на задачите на мрежата през следващите години, е необходимо мрежата да разполага с обновена правна рамка, която да ѝ предостави повече възможности за действие.

На първо място е задължително да се постигне по-добро структуриране на дейностите на мрежата в държавите-членки в рамките на националните звена за контакт, да се подсилят тяхната роля в мрежата, но и спрямо съдиите, практикуващите юристи, както и гражданското общество.

За постигането на тази цел е необходимо главното звено за контакт във всяка държава-членка да насочи дейността си изцяло към задачите на мрежата и да изпълнява по този начин в пълна степен функциите, предвидени в Решение 2001/470/ЕО.

В случай на определяне на правото на друга държава-членка със законодателен акт на Общността или с международна конвенция, в бъдеще звената за контакт трябва да играят важна роля за информиране на съдебните и извънсъдебни органи в държавите-членки относно съдържанието на чуждото право.

Обработката на молбите за сътрудничество от страна на звената за контакт следва да се извършва бързо в съответствие с общите цели, посочени в решението.

За да се постигнат целите, посочени в Решение 2001/470/ЕО относно подобряване на съдебното сътрудничество в Съюза и достъпа на гражданите до правосъдие, юридическите професии, които участват пряко в прилагането на общностните и международни инструменти, свързани с гражданското правосъдие, следва да станат пълноправни членове на мрежата чрез националните си организации.

За да бъдат развити в по-голяма степен функциите на мрежата по отношение на достъпа до правосъдие, е подходящо звената за контакт в държавите-членки да станат постепенно достъпни за обществеността посредством модерни средства за комуникация.

За да подобри взаимното доверие между съдиите в Съюза, както и полезните взаимодействия между европейските мрежи, които участват, е необходимо мрежата да поддържа отношения с други европейски мрежи, които споделят същите цели, по-специално мрежите на съдебните институции и на съдиите.

(1) За да внесе своя принос към насърчаването на международното съдебно сътрудничество, е необходимо мрежата да развие контакти с други мрежи за съдебно сътрудничество по света, както и с международни организации, които работят за развитието на международното съдебно сътрудничество.

- (2) За да позволи редовното проследяване на постигнатия напредък по отношение на осъществяване на целите, посочени в настоящото решение, е подходящо Комисията да представи доклади относно дейностите на мрежата пред Европейския парламент и Съвета.

Решение 2001/470/ЕО на Съвета следва да се измени по съответен начин.

Тъй като целите на настоящото решение, а именно засилването на съдебното сътрудничество между държавите-членки, както и ефективният достъп до правосъдие на лицата, които са страни по презгранични съдебни спорове, не могат да бъдат постигнати по задоволителен начин от държавите-членки и затова могат да бъдат постигнати по-добре на равнище на Общността, последната може да предприеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, посочен в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, посочен в член 5 на Договора, настоящото решение не надхвърля необходимото за постигане на целите си.

[Обединеното кралство и Ирландия, в съответствие с член 3 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, са заявили желанието си да вземат участие в приемането и прилагането на настоящото решение.]

Дания, в съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, не участва в приемането на настоящото решение и, следователно, то не е обвързващо нито приложимо спрямо тази държава.

ПРИЕХА НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Решение 2001/470/ЕО се изменя, както следва:

1) Член 2 се изменя, както следва:

а) параграф 1 се изменя, както следва;

i) в буква в) изразът „сътрудничеството по граждански и търговски дела“ се замества с изрза „съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела“; ii) добавя се буква д):

„д) професионалните организации, които представляват в национален план в държавите-членки адвокатите, нотариусите, съдебните изпълнители и другите юридически професии, които участват пряко в прилагането на актове на Общността и на международни инструменти относно съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела.“

б) параграф 2 се изменя, както следва;

i) алинея втора се заменя със следния текст:

„Когато държавата-членка посочва няколко звена за контакт, тя избира измежду тях главно звено за контакт и осигурява функционирането на подходящи механизми за координиране между звената за контакт. Лицето, посочено като единствено звено за контакт или като главно звено за контакт в една държава-членка упражнява само дейностите на звено за контакт, които са предвидени в настоящото решение, без други дейности, а именно тези, посочени в параграф 1, буква б), в), г) и д) на решението.“

ii) добавя се следната алинея:

„Ако посоченото звено за контакт по силата на параграф 2 не е съдия, съответната държава-членка посочва съдия, който да го подпомага при изпълнение на задачите за връзка с местните съдебни органи. Съдията е пълноправен член на мрежата.“

в) параграф 3 се заменя със следния текст:

"3. Държавите-членки посочват органите от буква б), в) и д) от параграф 1. За целите на параграф 1, буква д), когато в една държава-членка съществуват няколко професионални организации, които представляват в национален план една юридическа професия, държавата-членка осигурява подходящото представителство на съответната професия в рамките на мрежата.“

г) в параграф 5 изразът „по параграф 1“ се заменя с изрза „по параграфи 1 и 2“.

2) Член 3 се изменя, както следва:

а) параграф 1, буква б) се заменя със следния текст:

„б) улесняване на ефективния достъп на обществеността до правосъдие, а именно чрез предоставяне на информация относно действието на актовете на Общността и на международните инструменти, свързани със съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела.“

б) в параграф 2, буква б) се добавя следният текст:

„по-специално, когато се прилага правото на друга държава-членка, съдилищата или сезираните органи могат да се обърнат към мрежата, за да получат информация относно съдържанието му.“

3) Член 5 се изменя, както следва:

а) параграф 1, алинея втора, се заменя със следния текст:

„Звената за контакт са поставени също така на разположение на местните съдебни власти в съответната държава-членка и посочените в член 2, параграф 1, буква д) органи, за същите цели, в съответствие с правилата, приети от всяка държава-членка.“

б) параграф 2 се изменя, както следва:

i) буква а) се заменя със следния текст:

„а) предоставят на останалите звена за контакт, органите по член 2, параграф 1, букви б), в), г) и д) и местните съдебни органи в съответните държави-членки информацията, необходима за осигуряване на ефективно съдебно сътрудничество между държавите-членки в съответствие с член 3, за да ги подпомогнат в изготвянето на годни за изпълнение молби за съдебно сътрудничество и в установяването на най-подходящите преки контакти; по-специално предоставят цялата информация за улесняване на прилагането на правото на друга държава-членка, което се прилага за спора или за ситуацията по силата на акт на Общността или на международен инструмент. За тази цел звеното за контакт, до което е изпратена такава молба, може да разчита на подкрепата на другите органи в своята държава-членка, посочени в член 2, за да удовлетвори молбата. Информацията, която се съдържа в отговора, не обвързва звената за контакт, нито органите, нито органа, който е формулирал молбата.“

ii) добавя се буква в) а):

„в) а) информират обществеността относно съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела в рамките на Европейския съюз, относно релевантните общностни и международни инструменти и относно вътрешното право на държавите-членки, особено по отношение на достъпа до правосъдие;“

iii) добавя се следната буква е):

„е) изготвят доклад на всеки две години относно дейностите и го представят на среща на членовете на мрежата.“

4) В член 6, параграф 2 се добавя следната алинея:

„За тази цел във всяка държава-членка звеното или звената за контакт и компетентните органи се срещат минимум един път в годината в съответствие с правилата, приети от всяка държава-членка.“

5) Член 8 се заменя със следния текст:

„Член 8

Ускорена обработка на молбите за съдебно сътрудничество

1. Звената за контакт отговарят на всички молби, които са им отправени, без да се бавят и най-късно в срок от десет дни след получаване на молбата. Ако някое звено за контакт не е в състояние да изпълни молбата в срок от десет дни след получаването ѝ, то информира накратко лицето, подало молбата, като посочва срока, който счита, че ще му бъде необходим, за да отговори.

2. За да отговорят по най-ефикасния и бърз начин на молбите, посочени в параграф 1, звената за контакт използват най-подходящите технологични средства, които държавите-членки са предоставили на тяхно разположение.

3. Комисията поддържа защитен електронен регистър, до който има ограничен достъп, на молбите за съдебно сътрудничество и отговорите, посочени в член 5, параграф 2, букви а), б), в) и в) а и член 13 а. Звената за контакт следят за това Комисията да получава редовно необходимата за съставянето и функционирането на системата информация.“

4. Комисията предоставя на звената за контакт статистически данни за молбите за съдебно сътрудничество и отговорите, посочени в параграф 3, най-малко един път на шест месеца.“

6) В член 9, параграф 2, думата „четири“ се заменя с думата „шест“.

7) Добавя се следният член 11 а:

„Член 11 а

Участие на наблюдатели на срещите на мрежата

1. Без да се засяга член 1, параграф 2, Дания може да бъде представлявана на срещите, посочени в членове 9 и 11.

2. Присъединяващите се страни и страните кандидатки могат да бъдат поканени да участват на тези срещи, като наблюдатели. Трети държави от Конвенцията относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, подписана в Лугано на 30 октомври 2007 г., могат да присъстват също така като наблюдатели на някои от срещите на мрежата.

3. Всяка държава наблюдателка може да бъде представлявана на тези срещи от едно или няколко лица, без да надхвърля ограничението от трима представители от държава.“

8) Добавя се следният член 12 а:

Връзки с други мрежи и международни организации

1. Мрежата поддържа връзки с други европейски мрежи, които споделят същите цели, по-специално с Европейската съдебна мрежа по наказателноправни дела и Европейската мрежа за обучение на съдии.
 2. Мрежата поддържа връзки с Европейската мрежа за потребителски центрове (ECC-Net). По-специално с цел предоставянето на необходимата информация за улесняване на достъпа на потребителите до правосъдие, звената за контакт от Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела са на разположение на звената за контакт от мрежата ECC-Net.
 3. За да изпълни задачите, посочени в член 3 относно международните инструменти, свързани със съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела, мрежата поддържа контакти и обменя опит с други мрежи за съдебно сътрудничество, установени между трети държави и с международните организации, които насърчават международното съдебно сътрудничество.
 4. Комисията в тясно сътрудничество с председателството на Съвета и държавите-членки е натоварена с прилагането на разпоредбите от настоящия член. “
- 9) Заглавието на Дял III се заменя със следния текст:

„Дял III

Налична информация в рамките на мрежата и информиране на обществеността“

- 10) В член 13, параграф 1 се добавя следната буква в):

„в) информацията, посочена в член 8.“

- 11) Добавя се следният член 13 а:

„Член 13 а

Информиране на обществеността от страна на звената за контакт

Звената за контакт стават постепенно достъпни до обществеността посредством най-подходящите технологични средства с цел предоставяне на информация за съдържанието и прилагането на общностните или международните инструменти във връзка със съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела и, ако е необходимо, насочване към органите, натоварени с тяхното конкретно прилагане, а именно тези, посочени в член 6.“

- 12) Член 17, параграф 4, буква б) се заменя със следния текст:

„б) осигурява в рамките на наличните средства, превода на всички официални езици на институциите на Общността на информацията относно релевантните аспекти на законодателството и на процедурите на Общността, включително съдебната практика на Общността, както и общите страници на информационната система и

информационните брошури, посочени в член 15, като ги предоставя на сайта на мрежата.“

13) Член 19 се заменя със следния текст:

„Член 19

Оценка

Най-късно до [...] [*три години след датата на влизане в сила на настоящото решение*], а след това на всеки три години, Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад относно дейностите на мрежата. Докладът е придружен евентуално от предложения за изменение на настоящото решение.“

14) Член 20 се заменя със следния текст:

„Член 20

Уведомяване

Най-късно до [...] [*шест месеца преди датата на влизане в сила на настоящото решение*], държавите-членки съобщават на Комисията информацията, посочена в член 2, параграф 5.“

Член 2

Влизане в сила

Настоящото решение влиза в сила на [...] година.

То се прилага от [...] с изключение на членове 2 и 20, които се прилагат от датата на уведомяване за решението на държавите-членки, които са негови адресати.

Държавите-членки са адресати на настоящото решение в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент:
Председател

За Съвета:
Председател